

COLLECT

— ARTS ANTIQUES AUCTIONS —

Maandblad verschijnt niet in januari, juli en augustus - € 6,95 - P608061
NR. 515 / APRIL 2022

Strategie & kunstgalerie
Onlosmakelijk verbonden

Art Brussels
Back to business

Francis Alÿs
Belgisch topspeler op de Biënnale

Van volksambacht tot museumstuk

Dat een draagtasje uit Anatolië via Antwerpen zijn weg heeft gevonden naar het prestigieuze Musée du Quai Branly in Parijs heeft alles te maken met de expertise en de wereldwijde bekendheid van tapijthandel N. Vrouyr in Antwerpen.

Een klein dubbel draagtasje uit Anatolië (Turkije) van rond de vorige eeuwwisseling trok de aandacht van de curatoren in Parijs. De bijzondere iconografie ervan kreeg door het onderzoekwerk bij familiebedrijf N.Vrouyr stap voor stap een verhaal en context. “Hier zijn we begonnen met het zoeken naar een aanknopingspunt tussen de plek waar het object is gemaakt en wat erop staat”, vertelt kunsthandelaar Naïry Vrouyr. “Wat opviel waren Latijnse letters in plaats van Arabisch schrift, zoals eerder te verwachten zou zijn. Ook het personage op het paard leek meer Europees en christen te zijn dan oosters. Boeken, online surfen, jarenlange expertise en ook soms goed geluk spelen bij dergelijk documenteren een grote rol. We kennen ook onze beperkingen en weten bij welke collega’s we aan de deur kunnen kloppen om extra hulp of meer expertise te vragen. Hoewel het in dit geval niet nodig was kan zoiets weleens voorkomen.” Het tasje dateert van rond de vorige eeuwwisseling en het tafereel erop zou Sint-Joris zijn. Het is niet verwonderlijk dat deze heilige wordt afgebeeld, omdat in de kuststreek van Anatolië eeuwenlang veel christenen leefden. Vanaf eind 19e en begin 20e eeuw tot de verwoesting van Smyrna (nu Izmir) verbleven er eveneens veel Italianen, Fransen en Engelsen in het land, de zogenaamde Levantijnen. Dit verklaart ook het gebruik van de initialen met het Latijns alfabet. Deze Levantijnen bestelden vaak tapijten en handarbeid bij de lokale bevolking.

CURIOSUM MET DUBBELE BODEM

Vrouyr: “Het tasje in geknoopte wol met een symmetrische knoop en lederen hechtstukjes is zeer goed bewaard geble-

‘Samenwerken met musea verschilt bij ons niet van het contact met particulieren’

NAÏRY VROUYR

ven. Het vormt een curiosum omdat de beelden kunnen worden geïnterpreteerd op basis van zowel westerse als oosterse iconografie. Zo verwijst de meermin op de kleinere vlakken naar een lokale legende en tegelijkertijd naar een westers verhaal dat vele vormen kent. In het oosterse verhaal is Shahmaran (Perzisch voor ‘meesteres van de slangen’) half vrouw en half draak. Meestal is ze afgebeeld op amuletten met een vissenstaart, aangezien zij zou beschikken over beschermende krachten. Volgens de westerse interpretatie gaat het hier om de fee Melusine, de aartsmoeder van het geslacht van Lusignan, nauw verwant met de Franse koningen. Over haar gedaante doen verschillende verhalen de ronde, met als terugkerend beeld dat zij de gedaante aanneemt van een meermin. Guy de Lusignan vertrok in de 12e eeuw op kruistocht en wordt door zijn huwelijk koning van Cyprus en Armenië. Het zogenaamde Klein-Armenië lag aan zuidoostkust van Klein-Azië; het is niet uit te sluiten dat de afbeelding van de westerse Melusine bij de plaatselijke bevolking van dat gebied nog steeds tot de verbeelding spreekt. Maar zoals het in de geschiedenis soms gaat, zijn Shamaran en Melusine in de volkse mythologie stilaan versmolten tot één en dezelfde gedaante. Sint-Joris was dan weer een

Handgeknoopt, dubbel tasje uit Anatolië, begin 20e eeuw.

christen en Romeinse soldaat (4e eeuw) uit Cappadocië. In Lydda doodt hij een zekere Nahfr, de leider van een roverbende. Nahfr betekent 'draak' of 'slang'. Op deze afbeelding zou het dus kunnen gaan om Nahfr in menselijke gedaante die verslagen wordt door Sint Joris."

Het stuk is jaren geleden verworven door Christian Vrouyr uit een privécollectie en is nu gekocht door Musée du Quai Branly in Parijs. "Wij hebben in de loop der jaren nooit zelf werken voorgesteld aan musea", zegt Naïry Vrouyr. "Zij contacteerden ons zelf, wellicht na het bekijken van onze website waar al onze stukken op staan of via beurzen. Samenwerken met musea verschilt bij ons niet van het contact met particulieren." Het lijstje van musea is alleszins opmerkelijk. Zo voegden het Tapijtenmuseum in Teheran, het Rubenshuis en het Museum Plantin-Moretus in Antwerpen, het Rijksmuseum in Amsterdam, en het Textielmuseum in Tilburg dankzij het familiebedrijf stukken aan hun collectie toe.

En nu dus ook het Musée du Quai Branly in Parijs. "De verantwoordelijke curator van Noord-Afrika en het Nabije Oosten schreef ons hier aan om zijn interesse te tonen", vertelt ze. "Na het doorsturen van de nodige informatie en foto's werd de aankoop voorgelegd aan een commissie. De goedkeuring verliep vervolgens zonder verdere onderhandeling met ons. De stukken vormen volgens het museum een aanvul-

'De meermin op het tasje kan verwijzen naar een lokale legende of naar een westers verhaal dat vele vormen kent'

ling van de collectie Midden-Oosten." Een vlotte werkwijze die enkel kan gebaseerd zijn op de goede naam van de kunsthandel en het vertrouwen in hun expertise.

HEDEENDAAGSE CREATIES

Het actief contacteren van musea behoort niet tot de hoofddoelstellingen van N.Vrouyr. Enerzijds omdat dergelijke verkopen in aantallen een minderheid vormen maar ook omdat de activiteiten uitgebreid en intensief zijn. Naïry Vrouyr: "De kijk op tapijtkunst is in de loop van de jaren niet veel geëvolueerd. Min of meer recent is de belangstelling voor ontwerpen van levende kunstenaars. Zo verkochten wij onlangs een in Nepal geknoopt tapijt van Walter Van Beirendonck aan het Textielmuseum van Tilburg. Bij dergelijke moderne tapijten zitten we dan samen met kunstenaars die een werk willen maken in textiel en op zoek zijn naar de juiste expertise. Zij leggen ons een tekening van een tapijt voor, of van een schets waarvan zij denken dat het een tapijt zou kunnen worden. Met enige aanpassingen kunnen wij

deze ideeën voor hen laten realiseren en komen wij tot nieuwe producties. Zo heeft KRJST ook via ons tapijten laten maken." Bij het knopen van tapijten is veel know-how nodig. Naïry Vrouyr legt uit dat deze stukken in opzet meestal bedoeld zijn als gebruiksvoorwerpen, waarin veel werk en tijd is gestoken. "Vaak zijn ze ontstaan in een volksambachtelijke context. Dat dit dan tot zulke prachtige stukken heeft geleid is voor mij nog steeds het meest fascinerende aan mijn werk als kunsthandelaar. Verkopen aan een museum vormt uiteraard een referentie. Musea kopen met kennis van zaken en het is meestal een commissie die moet beslissen op basis van de nodige verzamelde informatie. Die bewuste en gedragen afweging zorgt ervoor dat de verkoop aan een museum een extra voldoening en een erkenning is."

www.vrouyr.com
www.rocad.be